

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanråd
Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog
Mikael Wennström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 7

Revidering av den åländska vattenlagstiftningen

ÅLR 2016/415

31 S4

Landskapsregeringen påbörjade under 2015 en omfattande revidering av vattenlagstiftningen. Det övergripande syftet är att i enlighet med lagtingets budgetbeslut för 2015 och 2016 uppdatera och revidera vattenlagstiftningen med utgångspunkt i vattendirektivets, marina direktivets och vattenlagens miljömål i syfte att göra lagstiftningen mer enhetlig, tydlig och enklare att förstå för allmänhet, verksamhetsutövare och myndigheter.

För arbetet uppgjordes en projektplan. På grund av arbetets omfattning har det visat sig önskvärt att förlänga tiden för att ta fram ett reviderat lagförslag och att tydligare avgränsa uppdraget.

Landskapsregeringen beslutar revidera projektplanen enligt **bilaga 1 S416E07**.

Nr 8

Rapport om utvecklande av fiskerinäringen i Brändö genom utnyttjande av förbättringsöverskott

ÅLR 2015/142

32 S4

Ålands fiskare r.f. och Ålands fiskodlarförening r.f. lämnade under 2015 inom ramen för projektet Tillväxt Fiske över rapporten Utvecklande av fiskerinäringen i Brändö kommun genom utnyttjande av förbättringsöverskott till landskapsregeringen. Rapporten utgör en beskrivning över hur man skulle kunna utveckla det kustnära fisket genom samarbete och utveckling inom fiskförädling och vattenbruk. I rapporten ges bland annat förslag till hur yrkesfiskares upptag av kväve och fosfor genom fiske skulle kunna utnyttjas som s.k. förbättringsöverskott i samarbete med fiskodlare.

Landskapsregeringen antecknar rapporten till kännedom, **bilaga 2 S416E07**.

Nr 9

Utlåtande över Sveriges åtgärdsprogram för havsmiljön

ÅLR 2015/2273

Konstateras att tiden för att ge utlåtande gått ut varför ärendet avslutas.

Nr 10

Utlåtande över förslag angående förslag till åtgärdsprogram för Finlands havsförvaltningsplan

ÅLR 2015/540

Konstateras att tiden för att ge utlåtande gått ut varför ärendet avslutas.

Projektplan för arbetet med att ändra vattenlagstiftningen, reviderad 25.1.2016

Bakgrund

I den åländska vattenlagen finns **två parallella system** för hur de åländska vattnen ska nyttjas, skyddas och vårdas. Det första systemet infördes i och med att vattenlagen antogs 1996, det andra systemet infördes på 2000-talet då först ramvattendirektivet*¹ och sedan ramdirektivet om en marin strategi implementerades. De två systemen använder likartade begrepp men har **delvis olika innebörd och rättsverkan** och har medfört otydlighet och osäkerhet om hur lagen ska tolkas.

Enligt **det gamla systemet** ska s.k. **kvalitetsnormer** med bindande rättsverkan för enskilda införas. Samtidigt medger lagen att s.k. **särskilda kvalitetsnormer** kan användas som ett alternativ. Enligt dessa bestämmelser får ny eller ändrad verksamhet inte genomföras om den kan leda till ökad övergödning så länge kvalitetsnormer inte är utfärdade. Bestämmelserna om särskilda kvalitetsnormer infördes för att stöda de dåvarande politiska målen om att minska belastningen av kväve och fosfor.

Kvalitetsnormerna bedömdes tidigt vara svåra och dyra att införa*². Man har dock vid tidigare större ändringar av vattenlagen valt att behålla systemet med kvalitetsnormer och särskilda kvalitetsnormer eftersom det, genom den praxis som tillämpats vid tillståndsgivning, stött de politiska målen gällande vattenvården. Praxisen vid tillståndsgivning har mött kritik eftersom den ensidigt tillämpats på fiskodlarnäringen.

Kvalitetsnormerna utgör en grundläggande del av det gamla systemet och flera av de verktyg och bestämmelser som enligt vattenlagen ska/kan användas refererar till eller är beroende av kvalitetsnormerna. Det gör att ändringar av lagbestämmelserna om kvalitetsnormer kräver ganska **omfattande ändringar** av centrala kapitel av vattenlagen.

Det **nya systemet** som infördes utgående från ramvattendirektivet och ramdirektivet om en marin strategi innebär bl.a. krav på att **alla vatten klassificeras och att normer/gränsvärden för god vattenkvalitet införs**. Systemet medför inte direkta bindande krav för enskilda gällande övergödning men ställer krav på landskapsregeringen att ta fram **åtgärdsprogram för att uppnå målen och begränsa utsläppen**. I åtgärdsprogrammet kan sedan landskapsregeringen besluta om olika typer av åtgärder, t.ex. lagstiftning, för att nå målet*³. För den del som utgår från ramdirektivet om en marin strategi måste programmen samordnas/koordineras med omgivande regioner.

Det nya systemet som införts utgående från direktiven är mer flexibelt än i det tidigare systemet och ger utrymme för lokala och regionala lösningar. Båda systemen utgår dock från att en viss kvalitet ska uppnås och medför därför att **maximalt tillåtna sammanlagda utsläpp** kan fastställas.

Behov av reviderad vattenlagstiftning

Det finns således ett tydligt behov att revidera vattenlagstiftningen och strömlinjeforma vattenlagen utifrån det nya system som infördes då de två EU-direktiven implementerades. Detta arbete är omfattande och innebär ändringar av centrala delar av vattenlagen med nära koppling till tillståndsgivning. I arbetet ingår att revidera bestämmelserna om kvalitetsnormer och övriga bestämmelser som är kopplade till dem (inklusive de s.k. tak/stoppreglerna i vattenlagens 5 kap 9 §.)

De senaste åren har även andra behov av ändringar av vattenlagen (och annan närliggande lagstiftning) identifierats. Detta omfattar bland annat att revidera och tydliggöra bestämmelser om s.k. förbättringsöverskott och möjligheter till kompensationsåtgärder och kretslopps lösningar, vattenförbättringsplaner, möjligheten att använda vattenförbättringsfonder, miljögranskning, rätten till och etablering av verksamheter på allmänt vatten, ersättningsgrunder vid vattenskyddsområden, klargörande av rättigheter vid övervakning och insamling av uppgifter m.m. I samband med av det

åländska vattenåtgärdsprogrammet framfördes även tydliga önskemål om ändring av avloppslagstiftningen.

Bedömningen är att ändringar behöver göras eller övervägas i mer än trettio av sammanlagt ca fyrtio lagparagrafer i vattenlagens kapitel 1 *Inledande bestämmelser*, kapitel 4 *Allmänna kravbestämmelser* och kapitel 5 *Bestämmelser om vattenkvalitet*. En del av ändringsbehovet är av teknisk natur medan andra i hög grad styr tillämpningen av lagen t.ex. vid tillståndsgivning.

Till detta kommer att ändringar bör göras (eller övervägas) i kapitel 6 *Tillståndsprövning och miljögranskning* (ca tio av tretton paragrafer), i kapitel 2, 3 och 7 rörande *Rådighet över vatten, Förfogande över annans egendom och Ersättning och inlösen* (uppskattningsvis 5-7 paragrafer) samt i kapitel 11 *Avlopp*. Sammantaget innebär det att en revidering av vattenlagen i sin helhet behöver göras.

Till detta kommer ett flertal ändringar troligen behöver göras i miljöskyddslagen och i annan angränsande lagstiftning.

Behovet av lagändringar är i flera fall kopplade till fiskodlingsnäringens möjligheter att utveckla sin näring. Landskapsregeringen har i olika styrande dokument slagit fast att det åländska vattenbruket ska ha möjligheter att växa inom ekologiskt hållbara ramar. Landskapsregeringen säger i *Vattenbruksstrategi för Åland 2014-2020*: För det åländska vattenbruket innebär hållbar utveckling att näringens utveckling ska bidra till lokalproducerad, klimatsmart mat och ett renare hav (ekologisk hållbarhet) samtidigt som vattenbruk ska vara en lönsam näring för företagarna (ekonomisk hållbarhet). Vattenbruk som primärproduktion ska utgöra en sysselsättningsbas i synnerhet i skärgården (social hållbarhet).

Målsättning för ändring av vattenlagstiftning

Det övergripande syftet med ändringen av vattenlagstiftningen är att i enlighet med lagtingets budgetbeslut för 2015 och 2016 uppdatera och revidera vattenlagstiftningen med utgångspunkt i vattendirektivets och marina direktivets/vattenlagens miljömål i syfte att göra lagstiftningen mer enhetlig, tydlig och enklare att förstå för allmänhet, verksamhetsutövare och myndigheter.

I detta arbete ingår att identifiera ändringsbehovet i angränsande lagstiftning.

Mål:

- Vattenlagen ska göras enhetlig och tydlig i enlighet med det system som infördes då ramvattendirektivet och ramdirektivet om en marin strategi implementerades.
- I arbetet ingår att revidera bestämmelserna om kvalitetsnormer och övriga bestämmelser som är kopplade till dem. I detta arbete ingår att ersätta de s.k. tak/stoppreglerna i 5 kap 9 § "Särskilda kvalitetsnormer" med tydliga bestämmelser om hur olika aktörer (myndigheter, verksamhetsutövare, allmänhet) ska beakta de vattenkvalitetsmål och -normer som införts i vattenlagen vid implementeringen av ramvattendirektivet och ramdirektivet om en marin strategi. I arbetet ingår att göra en jämförelse med motsvarande system som tagits fram i Sverige och i riket med syfte att bättre harmonisera lagstiftningen med omgivande regioner. *5
- I arbetet ingår att klargöra principer för och möjligheter att på Åland använda sig av olika verktyg för att förbättra vattenstatusen, såsom kompensationsåtgärder, förbättringsoverskott, vattenförbättringsfonder, andra typer av utsläppshandel samt vattenförbättringsplaner. Möjligheten att genomföra och/eller tillgodoräkna sig åtgärder såväl inom som utom landskapets gränser bör klargöras.
- Samtidigt identifieras på vilka punkter angränsande lagstiftning behöver ändras pga revideringen av vattenlagen. I detta ingår att tydliggöra konfliktsituationer mellan vattenlagen

och angränsande regelverk , tex miljöskyddslag och förordningar (dvs att klargöra var ändringar måste göras för att göra lagstiftningen tydlig och enhetlig).

- Som en del av arbetet genomförs även ändringar av angränsande avloppslagstiftning, samt de ändringar av vattenlagstiftningen som behöver göras inom ramen för implementeringen av ramdirektivet för havsplanering

Vid ändringen av lagstiftningen bör beaktas landskapsregeringens långsiktiga politiska målsättningar gällande vattenvård och miljö, dess näringspolitiska målsättningar samt målsättningarna om en hållbar utveckling.

Organisation och tidtabell för arbetet

Arbetet ska resultera i ett förslag till ändrad vattenlagstiftning. **Förslaget ska överlämnas till miljöministern senast 30 september 2016** och vidare beredning vid landskapsregeringen och för remiss till berörda parter. En lagframställning lämnas till lagtinget senast till den 1 mars 2017.

En mer detaljerad tidtabell för arbetet fram till den 15 oktober presenteras i bilaga A.

Arbetet är omfattande och omfattar centrala delar av lagstiftningen. Arbetet bör därför genomföras med grundlighet.

Miljöministern leder arbetet. Politisk förankring säkerställs genom samråd med övriga regeringspartier.

Representanter från övriga berörda avdelningar inom landskapsregeringen (ex fiskeribyrån, jordbruksbyrån och skogsbruksbyrån) och ÅMHM ges möjligheter att ge synpunkter under arbetets gång. Även berörda bransch- och intresseorganisationer (ex. Ålands producentförbund, Ålands Hushållningssällskap, Ålands Fiskodlarförening, kommunerna, Ålands Natur och Miljö, Husö biologiska station) bör ha möjlighet att ge synpunkter under beredningstiden utöver det normala remissförfarandet. Landskapsregeringen kommer därför att kalla berörda parter till **diskussions- och samrådsmöten** vid ett antal tillfällen under projekttiden – se bilaga A. Om behov finns kan utredarna utöver det kalla till mindre **temamöten** med enskilda parter och organisationer.

Arbetet omfattar delvis komplicerade delar av lagstiftningen där enskildas rättigheter och skyldigheter vägs mot bestämmelser i EU-lagstiftning. Synpunkter och utlåtanden föreslås därför inhämtas från en **expertgrupp** (se nedan) under beredningstiden. Inom ramen för AquaBest projektet har förarbeten gjorts för flera delar av den lagstiftning som bör ändras (eller där en ändring bör övervägas). Arbetet kan därför utgå från dessa förarbeten vilket förkortar tiden för framtagandet av ändringsförslaget. En medarbetare från AquaBest projektet ingår därför också i expertgruppen.

Alla diskussions- och samrådsmöten **protokollförs**.

För att genomföra arbetet anställs **utredare** (se nedan) på deltid vid social- och miljöavdelningen för framtagande av ett förslag till lagändringar. En person från miljöbyrån koordinerar och bistår utredarna i arbetet.

Projektet finansieras med medel från social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning. Medlen täcker externa lönekostnader och övriga omkostnader för utredare och experter.

Som experter och utredare deltar följande personer:

Expertgrupp:

Ari Ekroos, professor i juridik vid Aaltouniversitetet i Helsingfors, expert på miljö- och klimatlagstiftning, deltagare i AquaBest-projektet

Lena Gipperth, docent i miljö rätt vid Göteborgs Universitet, deltog i den första tanksmedjan om vattenkvalitetsnormer som landskapsregeringen ordnade i samarbete med Åbo Akademi

Petra Granholm, pol.mag. från med huvudämne folkrätt från Åbo Akademi, innehar även en master i resursförvaltning från högskolan i Akureyri, Island. Utredare i AquaBest-projektet

Utredare:

Sara Kymenvaara, miljöjurist, doktorand vid Aaltouniversitetet i Helsingfors

Jan Eklund, domare, Vasa förvaltningsdomstol

Mats Roslin, kommuntekniker, teknisk expert gällande avloppsfrågor

Mikael Wennström, miljöbyrå, fungerar som koordinator och samordnare av arbetet (ansvarar även för de ändringar som behöver göras med anledning av ramdirektivet för havsplanering).

.....

Bilaga A: Tidsplan (inklusive förslag till mötesdatum) fram till 15 oktober 2016

26 januari	Föredragning (reviderad projektplan inkl mål och tidsplan), info till berörda parter
15 februari	<u>Delrapport 1: Förslag till struktur, sammanställning av öppna frågor</u>
4 mars	Diskussions- och samrådsmöte <ul style="list-style-type: none"> - Genomgång av och synpunkter på delrapport 1 - Beslut om eventuella temamöten
Mars-april	Vid behov: temamöten. Syftet är att diskutera och förankra avgränsade avsnitt (kan vara med minister, tjänstemän, bransch- och intresseorganisationer) <i>Behovet och tidpunkter diskuteras på diskussions- och samrådsmötet i mars</i>
15 Maj	<u>Delrapport 2: Förslag till lagtext</u>
Vecka 23 (1-3 juni)	Diskussions- och samrådsmöte <ul style="list-style-type: none"> - Genomgång av, diskussion om och synpunkter på delrapport 1 - Beslut om eventuella temamöten
Juni-september	Vid behov: temamöten. Syfte är att diskutera och förankra avgränsade avsnitt <i>Behovet och tidpunkter diskuteras vid diskussions- och samrådsmötet i juni</i>
30 September	<u>Färdigt lagförslag med motiveringar lämnas till ministern</u>
Vecka 41-42	Diskussions- och samrådsmöte <ul style="list-style-type: none"> - Genomgång av, diskussion om och synpunkter på färdigt lagförslag

08. 01. 2015

Utvecklande av fiskerinäringen i Brändö kommun, genom utnyttjande av förbättringsoverskott.

Innehåll	
Sammanfattning.....	2
Inledning.....	3
Brändö kommun	3
Vattenbruket och samhället	3
Fiskodling i Brändö	3
Fiskodlingens betydelse för Brändö Kommun.....	3
Brändö Lax Ab	4
Yrkesfiske i Brändö.....	4
Fiskerilagstiftning.....	5
Vattenlagen.....	5
Vattenförordningen.....	6
Utvecklande av fiskeriverksamheten	6
Allmänt	6
Kustnära arter	7
Strömning och vassbuk.....	8
Förädling och försäljning.....	8
Ekonomiska förutsättningar för kustnära fiske idag.....	9
Reduktionsfiske	10
Hur utvecklar förbättringsoverskottet fiskeriverksamheten?	10
Utnyttjande av förbättringsoverskott	11
I praktiken.....	12
Detta krävs för förverkligande.....	12
Summering	13

Sammanfattning

Vi redogör i detta dokument för möjligheterna att skapa en lönsam fiskeriverksamhet i skärgården som samtidigt medför betydande förbättringar för miljön.

Detta är i första hand en beskrivning av en satsning på att utveckla det småskaliga kustnära fisket, men det kommer även att öka antalet arbetsplatser i skärgården, inom fiskförädling och vattenbruk. Att minska miljöpåverkan av övergödande ämnen är också ett centralt mål inbegripet i denna utvecklingsmöjlighet.

Själva grundbulten i systemet, att tillgodoräkna miljövinsterna från uppfiskad vildfångad fisk är ett etablerat förfarande bland annat genom det finska kompensationsfisket, och har faktisk betydelse för miljön. Genom möjligheten att tillgodoräkna sig förbättringsöverskottet från yrkesfisket, och därmed öka lönsamheten i både yrkesfisket och fiskförädlingen, skapas attraktiva nya arbetsplatser i skärgården.

I klartext går det ut på att yrkesfiskare skall kunna tillgodoräkna sig den mängd kväve och fosfor fisken han tar upp ur vattnet innehåller och kan sälja $\frac{2}{3}$ delar av den mängden till en fiskodlare som kan odla mera fisk och därmed förbättra sin lönsamhet.

Den åländska lagstiftningen innehåller möjligheten till detta, och vi har valt att fokusera på Brändö i denna utredning för att konkret kunna visa på vilka beslut som bör fattas, vilka som bör inkluderas och tack vare realistiska siffror även vilken praktiskt genomslag och betydelse detta kunde få.

Möjlighet att genomföra liknande arrangemang mellan fiskodling och yrkesfiske existerar dock även på andra ställen på Åland.

Ålands fiskare r.f.

Ålands fiskaodlarförening r.f.

Projektet Tillväxt Fiske

Inledning

Brändö kommun

Brändö ligger i Ålands skärgård, som är en del av Skärgårdshavet och gränsar till Kumlinge kommun, i söder till Sottunga kommun samt i öster till Gustavs, Houtskär och Iniö i landskapet Egentliga Finland. Brändö är därmed både den nordligaste och ostligaste av de åländska kommunerna. Brändö består av över 1 200 öar och skär varav endast några är bebodda. Dessa är Jurmo, Åva, Brändö by, Baggholma, Björnholma, Fiskö (inklusive Nötholma), Korsö, Torsholma, Lappo och Asterholma. Förutom dessa finns ett flertal andra större öar.

Vattenbruket och samhället

Kunskapen hos fiskodlarna har ökat betydligt under de gångna decennierna vilket har varit avgörande för en effektiviserad produktion med betydande utsläppsminskningar. Jämfört med produktionstoppen i slutet av 80-talet har produktionen minskat med ca hälften medan utsläppen minskat med ca två tredjedelar. Under de senaste åren har det även genomförts en ihopslagning av fler, mindre odlingsenheter inomskärs till större enheter utomskärs, vilket i sig ger positiva effekter för miljön och för fiskhälsan.

I Landskapsregeringens egen nyligen publicerade "Vattenbruksstrategi 2014-2020" redogörs att målsättningarna för vattenbruket är att det på sikt ska vara kretsloppsanpassat och utsläppsneutralt samt att det *ska ges möjlighet att växa inom ekologiskt hållbara ramar*. Ett möjliggörande av ett system där en fiskodlare kan tillgodogöra sig ett förbättringsöverskott genom ett lokalt, kustnära kompensationsfiske är ett konkret sätt att bidra till förverkligandet av denna vision.

Inom ramen för den nya gemensamma fiskeripolitiken är den övergripande målsättningen för vattenbruket att öka produktionen av fisk och skaldjur för att minska klyftan mellan vad som konsumeras och vad som produceras inom EU; Av den fisk som konsumeras inom EU idag kommer 10% från EUs vattenbruk, 25% från EUs yrkesfiskesektor och resterande 65% är importerad fisk.

Samtidigt ställs hårda krav på utsläppsminskningar till Östersjön i vattendirektivet, det marina direktivet och Baltic Sea Action Plan. Detta dilemma är svårt att lösa då de flesta kostnadseffektiva miljöförbättringar redan gjorts inom fiskodlingsbranschen. Genom att ett kretsloppstänkande där man skapar synergieffekter mellan fisket och fiskodlingen kan man öka uttaget av näringsämnen istället för att endast minska tillförseln.

Fiskodling i Brändö

Den första kommersiella fiskodlingen på Åland startades 1975 i Jurmo, Brändö.

Under 1980-talet och första hälften av 1990-talet utvecklades fiskodlingen till en viktig näring på Åland, i synnerhet i skärgården. Under senare delen av 1990-talet upplevde näringen en viss tillbakagång i huvudsak till följd av skärpt reglering i form av minskade produktionstillstånd men även på grund av ökad konkurrens från länder utanför EU.

Idag finns endast ett verksamt fiskodlingsföretag på Brändö (Brändö Lax Ab).

Fiskodlingens betydelse för Brändö Kommun

Fiskodlingen har både direkt, dvs. egna anställda, samt indirekt (köpta tjänster/service) av mycket stor betydelse för kommunen. En grov uppskattning av kommunen gör gällande att förvärvsskatteinkomsterna uppskattas till 8-10% av Brändös totala inkomster, Samfundsskatten har varierat mellan åren, men för några år sedan uppskattades kommunen få storleksordningen 60-80000 € av Brändö Lax.

Man har även 10-15 anställda och utgör en stor arbetsgivare i Brändö. Ytterligare köps tjänster, varor m.m. lokalt till betydande summor. Bland annat de lastbilar (med släp) som finns i kommunen är till en avgörande del beroende av att fiskodlingen anlitar dem. Dessa bilar medför också i sin tur att logistiken mellan Brändö och framförallt fastlandet är tämligen god.

Bändö Lax behov av logistik tjänster innebär att transporterna är tämligen goda och det finns ett mindre beroende av andra ”linjer” än för Skärgårdskommuner som saknar fiskodlingsverksamhet. Bara att jämföra med Kökar och Sottunga som idag har stora problem eftersom de är mer eller mindre helt beroende av välvilja utifrån för transporterna.

I en tid när arbetsplatserna i skärgården /för skärgårdsborna minskar, typ sjöfarten, så har fiskodlingsverksamheten idag en framtidspotential med ökad förädling, betoning på lokalt och hållbart etc. Fiskodlingen är också närvarande och synlig (den syns centralt från vägen vilket är positivt...det är fart och fläkt året runt)...den ger arbetsplatser i kommunen och innebär att de anställda ”måste” bo i kommunen vilket i sin tur har effekter på snart sagt all verksamhet i kommunen. (John Wrede, Brändö kommun)

Brändö Lax Ab

Beräknad omsättning 2014 ca 9.000.000€. Brändös näst största arbetsgivare efter kommunen.

Man har ca 20 helårsanställda, men säsongvis kan det uppgå till ca 30 anställda. Av dessa är ca 15 bosatta på Brändö och skattebetalare i kommunen. Brändö Lax odlar i den åländska skärgården mellan 1500-2000 ton fisk, regnbåge och sik.

Inom verksamheten driver man en rationell produktion där det finns stordriftsfördelar. På denna grund finns behov av att utöka odlingen och därigenom produktionen i den åländska skärgården. Redan nu har Brändö Lax blivit tvingade att utöka sina odlingar på andra sidan skiftet i Gustavs, Totalt upp till 600 ton och man planerar för ytterligare utvidgningar på ca 1000 ton.

Om inte möjlighet till att utnyttja förbättringsoverskott, eller en ändring av lagstiftningen så att nya tillstånd kan beviljas, kan det på sikt medföra att hela verksamheten flyttas till den fastländska sidan.

Det är billigare att etablera sig där, inga färjeavgifter upp bärs, det finns tillgång på bostäder för arbetstagarna etc. Dessutom är det generellt mycket lättare att få nya eller utökade odlingstillstånd på den finska sidan eftersom det finns ett intresse att utöka odlingsvolymerna i havsbandet från myndighetshåll.

Yrkesfiske i Brändö

Yrkesfisket har varit en viktig del av Brändös näringsliv i modern historia. Sedan fiskodlingen startade i början på 80-talet har den dock minskat i betydelse, och i samband med det småskaliga trålfiskets utfasning under 90-talet försvann den väsentliga ekonomiska betydelsen.

Under 2000-talet har det kustnära fisket långsamt trappats av, troligtvis på grund av den demografiska fördelningen av registrerade yrkesfiskare, men även på grund av försämrade marknadsförutsättningar för vildfångad fisk.

I jämförelse mellan andra åländska kommuner har dock Brändö alltid legat högt i fiskeristatistiken, speciellt jämfört med övriga skärgårdskommuner. Det beror troligtvis på att man har en uppköpare på plats i kommunen, vilket förenklar fiskeriverksamheten betydligt.

Fiskerilagstiftning

Den åländska fiskerilagstiftningen är relativt gammalmodig, den är antagen 1956, men har moderniserats i omgångar tack vare anpassningar till EU-lagstiftning. Grunden i lagstiftningen är att all fiskerätt tillkommer vattenägarna. Lagen stipulerar också vilka fiskemetoder som är tillåtna, och närmare hur dessa får användas.

Den åländska fiskerilagstiftningen som sådan sätter inte begränsningar på planerna att använda förbättringsoverskottet från yrkesmässigt fiske, utan ger tvärtom goda möjligheter till det under förutsättningarna att vattenägarna, i Brändös fall samfälligheterna ger tillstånd för fiske.

För de kvoterade arterna begränsas fiske i viss mån av EU-lagstiftning, men framförallt av de kvoter som sätts årligen i ett samrådsförfarande för hela Östersjön. För Strömming och Vassbuk kan dessa kvoter innebära tidvisa begränsningar i fiskemöjligheterna.

Fiske med trål inomskärs är i lagen förbjudet, men det existerar en möjlighet i lagen, och sen tidigare en praxis, där landskapsregeringen gav undantag för trålfiske innanför öppen havsfjärd på ansökan av yrkesfiskare.

Vattenlagen

Vattenlagen för landskapet Åland är antagen 1996 sedan finns det en mängd tillägg och justeringar som skett under årens lopp.

Följande bestämmelser finns angående förbättringsoverskott:

Kap 1 Inledande bestämmelser

§ 3 Definitioner

Punkten n) Förbättringsoverskott är den extra vattenkvalitetsförbättring som följer av att vattenkvalitetsförbättrande åtgärd skapar bättre vattenkvalitet än vad som krävs av denna lag.

Kap 5 Bestämmelser om vattenkvalitet (2008:125)

Gemensamma bestämmelser om förbättringsoverskott och förbättringsplaner.

§ 12 Utnyttjande av förbättringsoverskott.

Oavsett krav, restriktioner och förbud i denna lag för åtgärd eller verksamhet som kan påverka vattenkvaliteten får i den utsträckning som anges i denna lag och i landskapsförordning ny eller ändrad verksamhet eller annan åtgärd ändå komma till stånd om detta har direkt samband med ett förbättringsoverskott. Med direkt samband likställs att den som har skapat förbättringsoverskottet medger att annan utnyttjar detta.

Förbättringsoverskottet får inte sammanlagt utnyttjas mer än till två tredjedelar.

Närmare bestämmelser om förbättringsoverskott utfärdas genom landskapsförordning.

§ 13 Vattenförbättringsplan

För föroreningsområde och område där kvalitetsnormer för grundvatten inte uppnås, eller risk finns att sådana normer inte uppnås, skall landskapsregeringen upprätta och fastställa en vattenförbättringsplan.

Tolkningen av denna paragraf är att vattenförbättringsplan endast behöver uppgöras när det gäller grundvatten. Tolkningen av lagen är att förbättringsoverskott kan utnyttjas vid vattenbruk utan att någon form av plan, då planen är kopplad till grundvatten, behöver uppgöras. Någon förordning

angående förbättringsöverskott har inte utfärdats, men tolkningen är att förbättringsöverskott kan utnyttjas trots avsaknad av förordning.

Vattenförordningen

Kap 7 Vattenförbättringsfonder och förbättringsöverskott

§ 27 Förbättringsöverskott

Landskapsregeringen ska efter ansökan från utövare av vattenfarlig verksamhet fastställa ett förbättringsöverskott om en väsentlig förbättring av vattenkvaliteten utöver vad som krävs enligt vattenlagen eller med stöd av utfärdade bestämmelser och tillstånd som en följd av att verksamhetsutövaren vidtagit vattenförbättrande åtgärder. Om landskapsregeringen inte beslutar annat ska ett förbättringsöverskott tas i bruk eller väsentliga åtgärder för att det i bruk ha vidtagits inom tre år från fastställsedatum.

§ 28 Ansökan

Ansökan om fastställande av förbättringsöverskott ska skriftligen lämnas till landskapsregeringen.

I ansökan skall anges

- a) sökanden
- b) platsen för verksamheten och utsläppen
- c) en redogörelse för de åtgärder som läggs till grund för förbättringsöverskottet
- d) en redogörelse för berörda utsläpps- och kvalitetsnormer
- e) gällande vattenförbättringsplan eller, om sådan saknas, en redogörelse för de föroreningar och andra störningar som utgår från eller orsakas av verksamheten,
- f) förslag till beräkningssätt för beräkning av förbättringsöverskottets storlek om det inte redan finns ett bestämt beräkningssätt för beräkning av ett visst utsläpps storlek eller viss åtgärds effekter samt
- g) förslag till hur kontroll av vattenkvalitetsförbättrande åtgärdens utförande och verkningar sker.

§ 29 Utnyttjande av förbättringsöverskott

Innan ett förbättringsöverskott utnyttjas ska en anmälan göras till landskapsregeringen.

Tolkningen av lagen kan vara att det inte behövs något annat än att ansöka om förbättringsöverskott, då det redan i nuvarande lagstiftning ges möjlighet till detta utan någon egentlig förordning.

Utvecklande av fiskeriverksamheten

Allmänt

Det yrkesmässiga kustnära fiske som bedrivs i Brändö idag är marginellt med tanke på de goda förutsättningarna. Det finns således goda möjligheter att fortsätta utveckla det kustnära fisket i Brändö Kommun. Fiskevattnens arrondering är god, då i princip hela Brändö är organiserat i fiskelag bestående av bysamfälligheter.

Fiskevattnen bedöms också vara i sådant skick att de tål betydligt större utag än vad som sker i dagsläget, speciellt på kvoterade arter som strömming och vassbuk, som idag nästan inte fiskas alls.

Generellt brukar man säga att fiskbestånden i Östersjön består av två helt skilda artkomplex. Det ena utgörs av marina fiskarter med en utbredning i hela havsområdet och det andra av sötvattensarter med lokala bestånd längs Östersjöskusten.

Den första gruppen domineras av planktonätande fiskar i form av strömming och skarpsill samt torsk medan den andra utgörs av sötvattensarter som gädda, abborre och karpfiskar som mört och braxen. Av Östersjöns fiskbiomassa utgörs mer än 80 procent av de typiska utsjöarterna strömming, vassbuk och torsk.

Längs kusten sker reproduktionen i sötvattensutflöden och kustnära vikar och våtmarker. Dessa miljöer är mycket påverkade av strandexploatering, sjösänkningar, utdikning av våtmarker, skogs- och jordbruksmark.

De yttre delarna av skärgårdarna påverkas av storskaliga miljöförändringar i hela Östersjön. Framförallt tillskrivs övergödning, fisket och i viss mån klimatförändringar som orsaker. Det är i huvudsak fisket på utsjöarterna som avses då de interagerar med kustbestånden. Kustfiskbestånden längs Åland regleras därför genom påverkan från sötvattensområdena på land och dels från påverkan från det öppna havet.

Det finns dock goda förutsättningar att utveckla fiskerinäringen på hela Åland, och framförallt i skärgården. De viktigaste förutsättningarna är 1) Tillgång på fisk, 2) Tillgång till fiskerätt.

Är dessa ordnade är tekniken och utrustning för att bedriva fiske relativt etablerad och tillgänglig idag.

Man brukar traditionellt särskilja två olika typer av fisken på Åland.

1. Det kustnära fisket efter okvoterade arter,

Det kustnära fisket efter okvoterade arter är det fiske som bedrivs med små båtar och passiva redskap, nät och ryssjor, efter arter som Sik, Abborre och Gös. Det fisket bedrivs i princip alltid innanför byarågång och berörs i princip inte av EUs gemensamma fiskeripolitik.

2. Havsfisket efter kvoterade arter.

Havsfisket efter kvoterade arter är ett fiske med större båtar och aktiva redskap, idag främst trålfiske efter strömming, vassbuk och i viss mån torsk, och det finns idag endast 3 åländskt registrerade båtar som sysslar med denna typ av fiske.

Utöver detta existerar hybridfisken, till exempel torskfiske med små båtar och nät i havsområdet, eller laxfiske med ryssjor i havsområdet, som berör båda huvudkategorierna.

Kustnära arter

De viktigaste kustnära arterna är idag Sik, Abborre, gös och gädda. De redskap som används idag är nästan uteslutande vanliga bottennät, med maskvidd mellan 40 och 50 mm, med varierande djup, dock vanligast i spannet 1.80 m till 3.00 meter djupa.

Här finns möjligheter att öka både fisket och förädlingsgraden, framförallt på Brändö som har nära till den stora finska marknaden.

Förutom de rent kommersiella arterna, kan också mörtfiskar vara intressanta för att öka förbättringsoverskottet, på samma vis som det finländska reduktionsfisket efter mindre kommersiellt intressanta arter bedrivits.

För att öka uttaget bör man sträva till att öka andelen passivt levandefångande redskap, såsom fällor och ryssjor, vilket har fördelar i synnerhet för reduktionsfisket.

Strömming och vassbuk

Brändö har starka traditioner i fisket efter strömming och vassbuk. Det har i modern tid funnits både trålare och uppköpare som hanterat strömming i kommunen. Den sista såldes dock i mitten på 2000-talet, och strömmingsfisket består i dagsläget endast av ett begränsat skötfiske.

Det finska strömmingsfisket har utvecklat sig i två olika riktningar senaste åren, vilket är antingen väldigt stora båtar, eller väldigt små och flexibla båtar.

Det stora båtarna fiskar lejonparten av kvoten, och försörjer framförallt industrins behov av fiskprotein. De små båtarna har uppkommit som ett svar på marknadens krav på högklassigt livsmedel och försörjer idag oftast en egen lokal marknad med dagsfärska strömmingsfiléer.

Förädling och försäljning

Brändö lax har idag en egen förädling av sina regnbågsprodukter, och köper upp och säljer vildfisk från Brändös befintliga yrkesfiskare. Man säljer både i parti och till privatkonsumenter i Finland via sin webbutik, som torde vara unik i Finland.

Marknadssituationen för inhemska fiskprodukter är väldigt god idag, och det finns betydande expansionsmöjligheter för fisk som producerats i samband med fisket för förbättringsoverskottet. Man behöver dock troligtvis investera i någon form av förädlingsanläggning och bestämma sig för i vilken form verksamheten bör bedrivas.

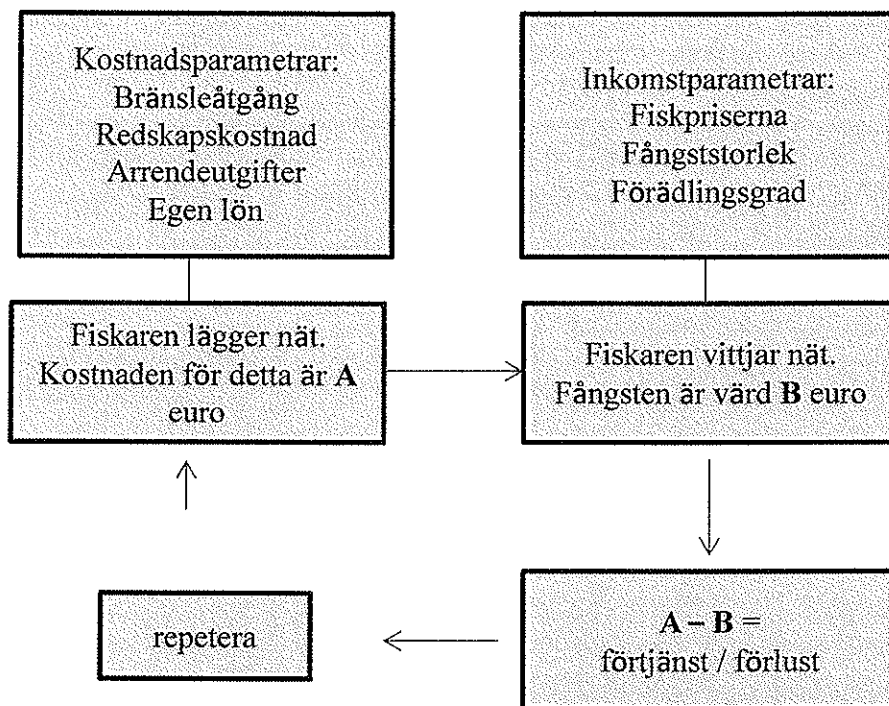
Ett utnyttjande av förbättringsoverskottet skulle öka mängden fisk tillgänglig för förädling och hantering avsevärt, varför den befintliga infrastrukturen för yrkesfisket knappast räcker till.

De kustnära arterna har nästan sitt största värde i filéform inom ramen för den befintliga minuthandeln, och efterfråga är idag betydligt större än tillgången.

För strömming och vassbuk finns det ett spelutrymme för framförallt hantverksmässigt producerade inläggningar.

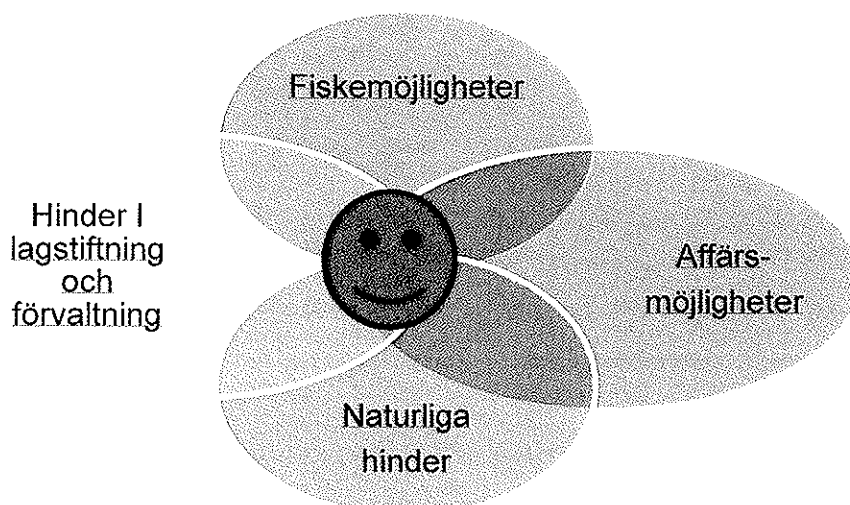
Ekonomiska förutsättningar för kustnära fiske idag

Fisket idag styrs av en rad olika parametrar, dock är det i grunden en ganska enkel ekvation som berättar om lönsamheten.

Kvantifierar vi denna skiss med siffror från verkligheten idag får vi en kalkyl som inte håller. Det är därför som olika **värdeskapande åtgärder** av fångsten är nödvändig för att kunna bedriva ett yrkesmässigt fiske idag.

I branschen brukar man prata om "spelplanen" för yrkesfiskaren, och där är värdeskapande åtgärder en viktig del.

Att använda förbättringsoverskottet som en extra inkomstkälla är här en helt ny möjlighet för yrkesfisket som helt ändrar förutsättningarna för att bedriva näringen, förutsatt att förbättringsoverskottet går att kapitalisera.

Reduktionsfiske

Reduktionsfiske bedöms som en jämförelsevis billig metod för vattenvård i övergödda sjöar och har använts i både sjöar och hav. I Finland har man prövat borttagande av näringsämnen ur havet genom att ta upp stora mängder fisk. Finska staten satsade bland annat 1,2 miljoner Euro för ett storskaligt försök som Tvärminne Zoologiska Station genomförde i Finska viken. Syftet är att visa nyttan med reduktionsfiske samt skapa en grund för bedömning av metodens tillämpning på vattenvården i större kustområden.

En allmän uppfattningen kan sägas vara att reduktionsfiske är jämförelsevis kostnadseffektivt för att ta bort näringsämnen ur vatten. Enligt det försöket kan man med detta fiske få upp ett ton fosfor för 50 000 Euro. Att åstadkomma motsvarande genom åtgärder i jordbruket eller via reningsverk kostar runt en miljon Euro per ton om man skall nå de nationella mål som ställts upp.

Det har gjorts ett antal beräkningar av kostnaderna för att minska fosforbelastningen på ytvatten. Malmaeus m fl (2007) och Malmaeus & Karlsson (2010) har sammanställt tillgänglig information, med en särskild genomgång av åtgärder i jordbruket. Naturvårdsverket (NV 2009) och Nordic Environment Finance Cooperation (NEFCO) har också analyserat kostnad-nyttaspekter för åtgärder som syftar till att minska fosforbelastningen på vattnen.

Generellt sett visar sammanställningarna att kostnaden varierar kraftigt både mellan åtgärder och inom åtgärd. I många fall, t ex reningsverken, har man redan gjort tekniska installationer som minskat fosforutsläppen avsevärt. Att ytterligare öka fosforreningen blir därför mycket dyrt i relation till effekten. Situationen är ungefär densamma vid industrin. En betydande källa för närsalter finns inom jordbruket. Enligt Malmaeus m fl (2007) och Malmaeus & Karlsson (2010) finns en del åtgärder som kan genomföras med låg kostnad, men om man önskar nå uppställda nationella mål krävs betydligt dyrare åtgärder. Kostnaden för ytterligare ton blir alltså mycket hög. I flertalet fall gäller, att kostnaden tenderar att öka med tiden, då de billigaste åtgärderna prioriterats i åtgärdsarbetet. Detta gäller inte reduktionsfiske.

Reduktionsfisket är alltså att ta upp icke kommersiella arter i syfte att få bort kväve och fosfor ur havet. Det är framförallt Mörtfiskar och Brax som kommer ifråga, och bedömningen är att det finns förutsättningar för att bedriva ett sådant fiske på Brändö.

Den fisk som tas upp i reduktionsfisket används ofta som biomassa i olika biologiska processer, där protein behövs, och kan där inbringa ett inte helt ringa värde som råvara. Kunskap och infrastruktur att hantera sådan biomassa existerar redan idag på Brändö, genom att Brändö lax redan ensilerar sitt slaktavfall.

Hur utvecklar förbättringsoverskottet fiskeriverksamheten?

Den viktigaste orsaken till att utvecklandet av fiskerinäringen på Brändö behöver förbättringsoverskottet är för att hjälpa till att finansiera uppbyggande och driften av fiskeriverksamheten, som volymmässigt kommer att basera sig på strömming, vassbuk och reduktionsarter men även ha en stadig grund i de kustnära kommersiella arterna som idag fiskas.

För att hantera fiskmängderna från det nyskapade behöver man investera i både fiskeri-, och förädlingskapacitet, och kan man företagsekonomiskt räkna in inkomsten från förbättringsoverskottet man säljer till fiskodlingen blir situationen en helt annan jämfört med dagens lönsamhet.

Lönsamheten inom fisket, framförallt det kustnära fisket, är idag på en sådan nivå att det oftast inte är möjligt eller motiverat att investera för att utveckla verksamheten.

Utnyttjande av förbättringsöverskott

Tanken är alltså att yrkesfiskarna på Brändö skall kunna tillgodogöra sig det förbättringsöverskott deras fiske producerar genom att sälja odlingskapacitet till fiskodlingarna i kommunen. Detta är som tidigare konstaterats i enlighet med landskapsregeringens egen strategi för fiskodlingen och ett uttalat mål i EUs gemensamma fiskeripolitik.

Orsaken till att detta går att kvantifiera, är tack vare att vi vet hur mycket kväve och fosfor till exempel 1 kg strömming innehåller, och kan konvertera det till hur mycket kväve och fosfor som krävs för att producera 1 kg Regnbåge.

Den begränsande faktorn blir det näringsämne som ger minst förbättringsöverskott per kg fisk. Detta beror på vilka proportioner av näringsämnen den specifika arten har i relation till regnbågens specifika belastning.

Den specifik belastningen, det vill säga hur många kg utsläpp det blir per ton produktion regnbåge, vet vi tack vare ÅMHMs uppskattningar i miljötillstånden. Dessa är enligt följande:

Fosfor = 5   Kväve = 43

Formeln för att räkna ut hur mycket vildfisk av en viss art det krävs för att kompensera produktionen av 1 ton regnbåge blir således:

- För fosfor: $5/X_p$, där X_p är artens innehåll av fosfor (viktprocent)
- För kväve: $43/X_n$, där X_n är artens innehåll av kväve (viktprocent)

Förbättringsöverskott är enligt lagen 2/3 av detta, Det vill säga att 1/3 går till miljönytta genom att det är så mycket kväve och fosfor som lyfts ur havet jämfört med om fisket inte hade bedrivits.

Sammantaget blir förbättringsöverskottets miljönytta = $1/3 * 5/X_p$ och $1/3 * 43/X_n$.

Exempelvis skulle följande utfall kunna infinna sig, med bas i Vilt och fiskeriforskningens undersökningar om kväve och fosforinnehåll i olika fiskar:

EXEMPEL med viktprocent	Kväve	fosfor		
Strömming (sommar) 250000 kg	0,0227 5675,0	0,0038 950	Kompenserar för så här många ton Regnbåge	
			87,98	126,67
Vassbuk 250000 kg	0,0207 5175,0	0,0037 925	Kompenserar för så här många ton Regnbåge	
			80,23	123,33
Gädda 1000 kg	0,0292 29,2	0,0066 6,6	Kompenserar för så här många ton Regnbåge	
			0,45	0,88
Sik 15000 kg	0,0312 468,0	0,0108 162	Kompenserar för så här många ton Regnbåge	
			7,26	21,60
Abborre 15000 kg	0,0245 367,5	0,0108 162	Kompenserar för så här många ton Regnbåge	
			5,70	21,60
Övrigt 15000 kg	0,0224 336,0	0,0071 106,5	Kompenserar för så här många ton Regnbåge	
			5,21	14,20
Totalt			186,83	308,28
Motsvarar i pengar för fisket med 50 cent per kg regnbåge			93 416,28 €	154 140,00 €

Detta är väsentliga pengar för den fiskeriverksamhet som ingår i kalkylen.

I praktiken

Detta blir en kvalificerat gissande beskrivning på hur det skulle kunna bli att se ut, om möjlighet att använda förbättringsoverskottet blir verklighet. Hur det praktiskt byggs upp, om eventuella bolag för förädling eller fiskeri grundas är egentligen inte väsentligt i detta skede, utan anpassas efter rådande förutsättningar, men anges här i beskrivande syfte.

1. Kärnan i möjligheten blir Brändö Lax AB. Företaget har redan idag en omsättning på 9 Meur och personal samt anläggningar för att hantera stora mängder fisk. En ekonomiskt stark aktör med lokal förankring är en förutsättning för att kunna göra denna satsning.
2. Företaget kommer överens med ex 3 st. yrkesfiskare i Brändö om att köpa upp förbättringsoverskott som producerats av dessa, och avtala om mängder samt pris.
3. Yrkesfiskarna ifråga investerar, med inkomsterna från förbättringsoverskottet inräknat, i fiskerikapacitet.
4. Brändö lax utökar sin egen odlingsverksamhet med förbättringsoverskottets volym
5. Brändö lax och yrkesfiskarna bildar ett gemensamt bolag för att hantera och förädla fångsten från det nyskapade yrkesfisket.

Resultaten av detta skulle i bästa fall bli mellan 3 och 10 arbetsplatser på Brändö, i både yrkesmässigt fiske, fiskodling och förädling. Där tillkommer sedan externa tjänster som också gynnas av mera företagsverksamhet i kommunen.

Detta krävs för förverkligande

Möjligheten till detta existerar redan, som tidigare konstaterats, i lagen. Dock har tidigare försök att få utnyttja förbättringsoverskottet mötts av kalla handen av landskapsregeringen, och då framförallt miljöbyrån.

Det kanske största argumentet emot, är att detta fiske ändå skulle förekomma, och därmed är det inte godtagbart att räkna det som ett förbättringsoverskott. Man bör då komma ihåg, att fisket, framförallt efter strömming och vassbuk, skulle förekomma på helt andra ställen, och inte ha någon påverkan lokalt i Brändö.

För att detta skall bli verklighet behövs en politisk styrning av processen, där man målmedvetet använder lagens mening för att möjliggöra utnyttjandet av förbättringsoverskottet och därmed skapa förutsättningar för näringslivets utveckling i Brändö.

I Vattenlagen kap. 1, 3 § står följande: "förbättringsoverskott är den extra vattenkvalitetsförbättring som följer av att vattenkvalitetsförbättrande åtgärd skapar bättre vattenkvalitet än vad som krävs enligt denna lag"

Skapandet av bättre vattenkvalitet bör kunna konstateras som en given följd av att avlägsna biomassa i form av fisk från havet. Vattenkvalitetsförbättringen ska alltså inte behöva bevisas genom vattenprover eller dylikt. En sådan, direkt mätbar förändring är endast möjligt att dokumentera vid avlägsnandet av en punktkälla för utsläpp, eller vid ett mycket stort uttag av fosfor och kväve från ett vattenområde. Dessutom skulle förändringen kunna konstateras först efter flera år. För att förbättringsoverskottet ska vara ett praktiskt användbart instrument måste det räcka med att den vattenkvalitetsförbättrande åtgärden på vetenskapliga grunder tidigare har visat sig förbättra vattenkvaliteten.

Med andra ord, en redovisning av mängden fisk och vilket område fisken är fiskad skall räcka för att kunna utnyttja förbättringsoverskottet.

Vattenförordningen kap 7, 27 § fastslår att "Landskapsregeringen skall efter ansökan från utövare av vattenfarlig verksamhet fastställa ett förbättringsoverskott om en väsentlig förbättring av vattenkvaliteten utöver vad som krävs enligt vattenlagen eller med stöd av den utfärdade bestämmelser och tillstånd konstaterats som en följd av att verksamhetsutövaren vidtagit en vattenförbättrande åtgärd."

Det är alltså landskapsregeringen som fattar beslut på basen av ansökan från verksamhetsutövaren, i detta fall Brändö lax. Detta bör kunna göras i förväg, på basen av beräknade fiskmängder och där genererat förbättringsoverskott.

Landskapsregeringen bör i första hand utarbeta riktlinjer för att utnyttja förbättringsoverskottet från yrkesfiske, så näringen vet vilka ramar som gäller och för att få en långsiktighet i arrangemanget, och på basen av dessa fatta beslut i ärendet när verksamhetsutövarna inkommer med anhållan.

Summering

I utnyttjandet av förbättringsoverskottet finns en unik möjlighet att ge en skärgårdskommun utvecklingsmöjligheter för en etablerad näring, samtidigt som man skapar konkret nytta för miljön.

- Man skulle skapa mellan 3 och 10 arbetsplatser i Brändö genom att utnyttja förbättringsoverskottet från ett nyskapat yrkesfiske.
- Tack vare att fiskodlingen får utökad odlingstillstånd får de möjligheter att fortsätta sin verksamhet, och behöver inte samma utsträckning planera en expansion utanför Åland.
- Tack vare att fiskarna får en ny affärsmöjlighet att räkna med för fångsten, utöver gängse hantering på marknaderna, skapas förutsättning för investeringar och lönsamhet i driften, och säkerställer därmed att de möjligheter som vattenområdena erbjuder i Brändö utnyttjas i högre grad.
- Den totala andelen kväve och fosfor i vattnen runt Brändö minskar och har därmed en direkt positiv påverkan på vattenkvaliteten.

Landskapsregeringen bör därför snarast utarbeta riktlinjer för hur man utnyttjar förbättringsoverskottet från yrkesfiske. Förslagsvis kunde detta göras in en av landskapsregeringen tillsatt arbetsgrupp, med representanter från näringarna och Landskapets berörda byråer. Målsättning bör vara att ha färdiga riktlinjer tillgängliga från och med att strukturstödsperioden 2014-2020 startar igång på allvar under våren 2015.